

L'art de vestir la natura

FILA CULTURAL. El jurat del Premi Bages de Cultura 2019 reconeix la personalíssima aportació de la dissenyadora Míriam Ponsa al món de la moda actual, com a forma d'expressió artística i cultural.

Foto: Txema Salvans.

Per a Míriam Ponsa, dissenyar moda és com per a l'escultor crear una escultura o per a un pintor pintar un quadre. És la seva manera d'expressar allò que els seus ulls han vist durant un viatge, el que ella -i per extensió totes les dones- ha experimentat davant la maternitat, el record dels oficis antics, de les treballadores de la fàbrica familiar quan probablement s'atansaven al riu a fer la bugada. Aquestes vivències i aquests records sovint són l'origen de moltes de les seves col·leccions, nascudes de l'entranya creativa; d'aquí que, a diferència dels dissenyadors comercials a l'engròs, les creacions de Ponsa tenen ànima. Una ànima que és solidària amb les dones i els homes d'ara i de tots els temps, d'aquí i d'arreu, que han lluitat i lluiten pel dia a dia, per aconseguir una vida més digna, i també pels seus drets personals i col·lectius.

Després d'uns primers temps en què tant feia moda masculina com femenina, Ponsa va acabar centrant-se sobretot en el món de la dona, amb una voluntat democratitzadora i d'obertura envers qualsevol tipus de dona. És precisament en la seva darrera col·lecció de primavera i estiu de 2020 on es palesa d'una manera més clara aquesta vocació de vestir dones d'edats i talles diferents, en un reconeixement a la diversitat i l'autoacceptació. Les seves són peces còmodes, elegants i inclusives, com a resultat d'un procés creatiu que queda recollit en uns quaderns d'autor on la dissenyadora esbossa, investiga, innova.

Per a Míriam Ponsa, així com l'art reflecteix la manera de ser de la societat en cada moment, també la moda, tal com ella la concep, respon a una visió basada en l'observació i el compromís humà i social amb la realitat local i universal. Això fa que les seves creacions s'inspirin en col·lectius sovint menystinguts o oblidats, com els pastors transhumants, els raiers, les trementinaires o les bugaderes; en personatges històrics defensors de la llibertat i els drets humans, tals com Gandhi, Martin Luther King o Teresa de Calcuta; en escriptors i artistes amb una veu pròpia i trencadora, com Simone de Beauvoir o Frida Kahlo; en les dones anònimes que arriquen la vida en condicions de semiesclavatge i en els nostres empresonats i exiliats.

Per a Míriam Ponsa, tota peça ha de ser significativa. Així com l'aranya teixeix les teranyines a partir d'un fil intern, també els seus dissenys emergeixen de l'ànima abans esmentada. D'alguna manera, els seus vestits són també retalls de vida. Si més no, expressen una determinada manera de veure la vida, la pròpia i la dels altres. A l'hora de dissenyar, Ponsa parteix del mateix concepte de llibertat que pretén transmetre a la gent. En cada nova col·lecció, necessita experimentar, cosa que fa contínuament, provant textures i materials diferents. I és així com tan aviat utilitza la llana, el cotó i la seda, com el mohair, l'alpaca, la corda, la pell i el làtex, que l'acosta a l'escultura.

Per a Míriam Ponsa, cada color té una connotació determinada. No creu en l'estètica per l'estètica, si al darrere no hi ha un sentit. En la col·lecció "La marxa de la sal", per exemple, inspirada en la lluita pacífica de Gandhi, els grisos simbolitzen la calma, el daurat l'ofrena i el morat, l'oració. En altres peces, els colors torrats suggereixen calma, tranquil·litat i arrelament a la terra. Els seus colors són els de la natura, destil·lats, sense estridències, reposats. Res de colors primaris, llampants i estridents.

Per a Míriam Ponsa, la moda implica una manera de viure i de veure el món. De veure'l en tota l'amplitud, humanament i culturalment, i de viure d'acord amb una consciència ecològica i social, respectuosa amb el medi ambient, amb les condicions laborals de tots els professionals implicats

en el procés de producció i amb el valor afegit de la proximitat i del compromís amb els col·lectius vulnerables i les injustícies socials.

Ho va dir Miriam Santamaria en la glossa de la persona i la trajectòria de la dissenyadora manresana guardonada, que va fer al saló de sessions de l'Ajuntament el dia 29 de novembre: «Allò que millor la defineix són els valors, la coherència i la determinació», qualitats que tant de bo un dia també s'estenguessin com una moda.

Miriam Ponsa tenia raó

Marc Giró

Des del principi de la seva carrera com a dissenyadora va intuir que, avui, la creació de moda no podia girar l'esquena a la sostenibilitat, el feminisme o la bellesa. Ponsa, en l'òrbita d'Anne Demeulemeester, Rick Owens o Adrover, ha sabut redefinir la feminitat i, per tant i de retruc, ha col·laborat en la redefinició de la masculinitat (al·leluia!). Ha tingut i segueix tenint a les seves mans la poció que fusiona a la perfecció artesania i industrialització, comercialitat i sentit artístic. Ha sabut com batallar contra la cursileria i contra les dinàmiques agitada del consum desaforat i ha esquivat les imposicions de la moda burgesa gràcies a practicar una rebel·lia amable. El confort, la utilitat, han estat, en ella, una prioritat. Miriam Ponsa dissenya pel present, però té un ull posat a la tradició, que respecta, mentre, alhora, apunta cap a l'horitzó del futur perquè, diria, està convençuda que un bon disseny ha de perdurar, t'ha d'acompanyar, sense imposar-se, deixant-te fer, lliure, sempre lliure.

Marc Giró ha estat durant més de quinze anys l'editor de moda de la revista Marie Claire. Actualment presenta el programa Vostè primer a RAC1.